EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 24. 8. 2020
COM(2020) 455 final

2020/0214 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa Poľsku poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

V nariadení Rady 2020/672 („nariadenie o SURE“) sa stanovuje právny rámec poskytovania finančnej pomoci Únie členským štátom, ktoré zažívajú závažné narušenie hospodárstva spôsobené výskytom ochorenia COVID-19 alebo ktorým takéto závažné narušenie hrozí. Podpora v rámci nástroja SURE slúži predovšetkým na financovanie režimov skráteného pracovného času alebo podobných opatrení zacielených na ochranu zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb, a teda na zníženie nezamestnanosti a straty príjmu, ako aj na financovanie opatrení súvisiacich so zdravím, a to najmä na pracovisku.

Poľsko 6. augusta 2020 požiadalo o finančnú pomoc Únie podľa nariadenia o SURE. V súlade s článkom 6 ods. 2 nariadenia o SURE sa Komisia poradila s poľskými orgánmi, aby overila náhle a prudké zvýšenie skutočných aj plánovaných výdavkov priamo súvisiacich s režimami skráteného pracovného času a podobnými opatreniami, ktoré sú spôsobené pandémiou ochorenia COVID-19. Predovšetkým ide o:

1. dočasné zníženie výšky príspevkov na sociálne zabezpečenie pre samostatne zárobkovo činné osoby a spoločnosti zamestnávajúce do 50 zamestnancov na ochranu pracovísk v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19. Toto zníženie platilo v období od marca do mája 2020. Spoločnosti zamestnávajúce do 10 zamestnancov a vo väčšine prípadov samostatne zárobkovo činné osoby mohli využiť zníženie v plnej výške, zatiaľ čo pre subjekty s 10 až 50 zamestnancami bolo toto zníženie vo výške 50 %;

2. dávku za prestoje pre samostatne zárobkovo činné osoby a osoby pracujúce na základe občianskoprávnych zmlúv, ktoré v dôsledku krízy zaznamenali zníženie príjmov. Toto opatrenie pozostáva z paušálnej dávky pre samostatne zárobkovo činné osoby (vo výške 50 % alebo 80 % minimálnej mzdy v závislosti od miery poklesu príjmov) a osoby pracujúce na základe neštandardných pracovných zmlúv (vo výške do 80 % minimálnej mzdy) a jeho cieľom je kompenzovať im pokles príjmov;

3. dotácie na mzdy a príspevky na sociálne zabezpečenie podmienené poklesom obratu v dôsledku krízy. O dočasné spolufinancovanie nákladov na mzdy a príspevky na sociálne zabezpečenie môžu požiadať podniky všetkých veľkostí;

4. dotácie pre samostatne zárobkovo činné osoby bez zamestnancov. V rámci týchto dotácií sa poskytuje dočasné spolufinancovanie časti nákladov na prevádzku podniku, ktoré vznikli fyzickým osobám bez zamestnancov. Výška dotácie závisí od miery poklesu obratu a pohybuje sa od 50 % do 90 % minimálnej mzdy;

5. opatrenie, v rámci ktorého sa samostatne zárobkovo činným osobám, mikropodnikom a mimovládnym organizáciám poskytujú úvery, ktoré možno transformovať na granty. V rámci tohto opatrenia sa poskytujú mikroúvery vo výške do 5 000 PLN. Tieto úvery možno transformovať na granty, ak bude prijímateľ tri mesiace po vyplatení úveru pokračovať v podnikateľskej činnosti. Poľsko Komisii poskytlo príslušné informácie.

Vzhľadom na dostupné dôkazy Komisia navrhuje Rade, aby prijala vykonávacie rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci Poľsku podľa nariadenia o SURE na podporu uvedených opatrení.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Tento návrh je plne v súlade s nariadením Rady 2020/672, podľa ktorého bol vypracovaný.

Týmto návrhom sa dopĺňa ďalší právny nástroj Únie na poskytovanie podpory členským štátom v núdzových situáciách, a to nariadenie Rady (ES) č. 2012/2002 z 11. novembra 2002, ktorým sa zriaďuje fond solidarity Európskej únie (FSEÚ) [„nariadenie (ES) č. 2012/2002“]. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/461, ktorým sa mení uvedený nástroj s cieľom rozšíriť jeho rozsah pôsobnosti tak, aby sa vzťahoval aj na závažné ohrozenia verejného zdravia, a vymedziť osobitné operácie oprávnené na financovanie, bolo prijaté 30. marca.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Návrh je súčasťou súboru opatrení vypracovaných v reakcii na súčasnú pandémiu ochorenia COVID-19, ako je napríklad Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus, a dopĺňa iné nástroje, ktoré podporujú zamestnanosť, ako je napríklad Európsky sociálny fond a Európsky fond pre strategické investície (EFSI)/Program InvestEU. V tomto návrhu sa využíva prijímanie a poskytovanie úverov na podporu členských štátov v tomto konkrétnom prípade výskytu ochorenia COVID-19, a návrh tak predstavuje druhú obrannú líniu na financovanie režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení, čo pomáha chrániť pracovné miesta, a tým aj zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby pred rizikom nezamestnanosti.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právnym základom tohto nástroja je nariadenie Rady 2020/672.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Tento návrh nadväzuje na žiadosť členského štátu a je vyjadrením európskej solidarity, keďže sa ním poskytuje finančná pomoc Únie vo forme dočasných úverov členskému štátu postihnutému výskytom ochorenia COVID-19. Takouto finančnou pomocou, ktorá predstavuje druhú obrannú líniu, sa dočasne podporí úhrada zvýšených verejných výdavkov vlád, pokiaľ ide o režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia, s cieľom pomôcť im chrániť pracovné miesta, a tým aj zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby pred rizikom nezamestnanosti a straty príjmu.

Takáto podpora pomôže postihnutému obyvateľstvu a prispeje k zmierneniu priameho spoločenského a hospodárskeho vplyvu súčasnej krízy spôsobenej ochorením COVID-19.

- **Proporcionalita**

Návrh je v súlade so zásadou proporcionality. Neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov, ktoré tento nástroj sleduje.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Vzhľadom na naliehavú potrebu vypracovať návrh tak, aby ho Rada mohla prijať včas, sa konzultácie so zainteresovanými stranami nemohli uskutočniť.

- **Posúdenie vplyvu**

Vzhľadom na naliehavosť návrhu nebolo vykonané žiadne posúdenie vplyvu.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Komisia by mala mať možnosť uzatvárať zmluvy o pôžičkách na finančných trhoch s cieľom ich ďalšieho poskytovania členským štátom, ktoré požiadajú o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE.

Okrem poskytovania záruk členských štátov sú do tohto rámca zabudované aj iné záruky na zabezpečenie finančnej spoľahlivosti tohto systému:

- dôsledný a konzervatívny prístup k finančnému riadeniu,
- vytvorenie portfólia úverov, ktoré obmedzuje riziko koncentrácie, ročnú expozíciu a nadmernú expozíciu voči jednotlivým členským štátom, pričom sa zabezpečí poskytnutie dostatočných zdrojov členským štátom, ktoré to najviac potrebujú, a
- možnosti obnovenia úveru.

2020/0214 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa Poľsku poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2020/672 z 19. mája 2020 o zriadení európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE) v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19[1], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Poľsko 6. augusta 2020 požiadalo Úniu o finančnú pomoc s cieľom doplniť svoje vnútroštátne úsilie pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a jeho sociálno-ekonomických dôsledkov na pracovníkov.

(2) Očakáva sa, že výskyt ochorenia COVID-19 a mimoriadne opatrenia, ktoré Poľsko zaviedlo na obmedzenie jeho výskytu, ako aj jeho sociálno-ekonomického vplyvu a vplyvu súvisiaceho so zdravím, budú mať dramatický dosah na verejné financie. Podľa prognózy Komisie z jari 2020 malo mať Poľsko do konca roka 2020 deficit verejnej správy na úrovni 9,5 % a dlh verejnej správy na úrovni 58,5 % hrubého domáceho produktu (HDP). Podľa predbežnej prognózy Komisie z leta 2020 sa v roku 2020 predpokladá pokles HDP Poľska o 4,6 %.

(3) Výskyt ochorenia COVID-19 ochromil podstatnú časť pracovnej sily v Poľsku. To viedlo k náhlemu a prudkému zvýšeniu verejných výdavkov Poľska vzhľadom na zníženie príspevkov na sociálne zabezpečenie pre samostatne zárobkovo činné osoby a spoločnosti zamestnávajúce do 50 zamestnancov, dávku za prestoje pre samostatne zárobkovo činné osoby a osoby pracujúce na základe občianskoprávnych zmlúv, dotácie na mzdy a príspevky na sociálne zabezpečenie, dotácie pre samostatne zárobkovo činné osoby bez zamestnancov a úvery poskytované samostatne zárobkovo činným osobám, mikropodnikom a mimovládnym organizáciám, ktoré možno transformovať na dotácie, ako sa uvádza v odôvodneniach 4 až 8.

(4) Konkrétnejšie sa v zákone z 2. marca 2020 o konkrétnych riešeniach v oblasti prevencie ochorenia COVID-19, ďalších infekčných chorôb a krízových situácií, ktoré spôsobujú, boja proti nim a ich eradikácie[2], ktorý sa uvádza v žiadosti Poľska zo 6. augusta 2020, zaviedlo dočasné zníženie príspevkov na sociálne zabezpečenie pre samostatne zárobkovo činné osoby a spoločnosti zamestnávajúce do 50 zamestnancov na ochranu pracovísk v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19. Toto zníženie platilo

[1] Ú. v. EÚ L 159, 20.5.2020, s. 1.

[2] Dz.U. 2020 poz. 374 v znení zmien.

v období od marca do mája 2020. Spoločnosti zamestnávajúce do 10 zamestnancov a vo väčšine prípadov samostatne zárobkovo činné osoby mohli využiť zníženie v plnej výške, zatiaľ čo pre subjekty s 10 až 50 zamestnancami bolo toto zníženie vo výške 50 %. Dočasné zníženie príspevkov na sociálne zabezpečenie možno považovať za opatrenie podobné režimom skráteného pracovného času, ako sa uvádza v nariadení (EÚ) 2020/672, keďže je v prípade samostatne zárobkovo činných osôb zacielené na ich ochranu pred znížením alebo stratou príjmov a v prípade spoločností zamestnávajúcich do 50 zamestnancov sa ním podporujú osoby, ktoré v nich zostanú zamestnané až do konca platnosti opatrenia. Dočasné zníženie príspevkov na sociálne zabezpečenie predstavuje pre vládu ušlý príjem, ktorý sa na účely vykonávania nariadenia Rady 2020/672 môže považovať za ekvivalent verejných výdavkov.

(5) Orgány okrem toho zaviedli dávku za prestoje pre samostatne zárobkovo činné osoby a osoby pracujúce na základe občianskoprávnych zmlúv, ktoré v dôsledku krízy zaznamenali zníženie príjmov. Toto opatrenie pozostáva z paušálnej dávky pre samostatne zárobkovo činné osoby (vo výške 50 % alebo 80 % minimálnej mzdy v závislosti od miery poklesu príjmov) a osoby pracujúce na základe neštandardných pracovných zmlúv (vo výške do 80 % minimálnej mzdy) a jeho cieľom je kompenzovať im pokles príjmov.

(6) Boli zavedené dotácie na mzdy a príspevky na sociálne zabezpečenie, ktoré sú podmienené poklesom obratu v dôsledku krízy. O dočasné spolufinancovanie nákladov na mzdy a príspevky na sociálne zabezpečenie môžu požiadať podniky všetkých veľkostí. Dotácie na mzdy a príspevky na sociálne zabezpečenie možno považovať za opatrenie podobné režimom skráteného pracovného času, ako sa uvádza v nariadení (EÚ) 2020/672, keďže sa týkajú výdavkov, ktoré vznikli spoločnostiam využívajúcim skrátený pracovný čas alebo dobrovoľne skracujúcim pracovný čas alebo v prípadoch, keď boli zamestnanci nepretržite zamestnaní až do obdobia, o ktorom existujú najnovšie dostupné údaje o výsledkoch, keďže od spoločností sa vyžaduje zachovanie zamestnanosti buď počas obdobia skráteného pracovného času, alebo až do obdobia, o ktorom existujú najnovšie dostupné údaje o výsledkoch.

(7) Orgány zaviedli dotácie pre samostatne zárobkovo činné osoby bez zamestnancov. V rámci týchto dotácií sa poskytuje dočasné spolufinancovanie časti nákladov na prevádzku podniku, ktoré vznikli fyzickým osobám bez zamestnancov. Výška dotácie závisí od miery poklesu obratu a pohybuje sa od 50 % do 90 % minimálnej mzdy.

(8) A napokon orgány zaviedli opatrenie, v rámci ktorého sa samostatne zárobkovo činným osobám, mikropodnikom a mimovládnym organizáciám poskytujú úvery, ktoré možno transformovať na granty. V rámci tohto opatrenia sa poskytujú mikroúvery vo výške do 5 000 PLN. Tieto úvery možno transformovať na granty, ak bude prijímateľ tri mesiace po vyplatení úveru pokračovať v podnikateľskej činnosti. Podľa nariadenia (EÚ) 2020/672 by sa mali podporiť iba výdavky v súvislosti s úvermi, ktoré sa transformujú na granty, aby bola splnená požiadavka, na základe ktorej musí ísť o verejné výdavky.

(9) Poľsko spĺňa podmienky na podanie žiadosti o finančnú pomoc stanovené v článku 3 nariadenia (EÚ) 2020/672. Poľsko Komisii poskytlo primerané dôkazy o tom, že po 1. februári 2020 sa z dôvodu prijatia vnútroštátnych opatrení na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov výskytu ochorenia COVID-19 skutočné aj plánované verejné výdavky zvýšili o 11 668 118 894 EUR. Ide o náhle a prudké zvýšenie, keďže sa týka tak nových opatrení, ako aj rozšírenia existujúcich opatrení, ktoré sa vzťahujú na významnú časť podnikov a pracovnej sily v Poľsku.

(10) Komisia sa v súlade s článkom 6 nariadenia (EÚ) 2020/672 poradila s Poľskom a overila náhle a prudké zvýšenie skutočných a plánovaných verejných výdavkov priamo súvisiacich s režimami skráteného pracovného času a podobnými opatreniami.

(11) Finančná pomoc by sa preto mala poskytnúť s cieľom pomôcť Poľsku riešiť sociálno-ekonomické vplyvy závažného narušenia hospodárstva spôsobeného výskytom ochorenia COVID-19.

(12) Týmto rozhodnutím by nemal byť dotknutý výsledok prípadných postupov súvisiacich s narušením fungovania vnútorného trhu, ktoré sa môžu uskutočniť najmä na základe článkov 107 a 108 ZFEÚ. Toto rozhodnutie nemá vplyv ani na povinnosť členských štátov oznámiť Komisii zamýšľané poskytnutie štátnej pomoci podľa článku 108 ZFEÚ.

(13) Poľsko by malo Komisiu pravidelne informovať o plnení plánovaných verejných výdavkov, aby mohla Komisia posúdiť rozsah, v akom Poľsko dané výdavky plní.

(14) Rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci bolo prijaté s prihliadnutím na existujúce a očakávané potreby Poľska, ako aj na žiadosti o finančnú pomoc podľa nariadenia (EÚ) 2020/672, ktoré už predložili alebo plánujú predložiť iné členské štáty, pričom sa v ňom uplatňujú zásady rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti. Predovšetkým výška úveru bola stanovená s cieľom zabezpečiť súlad s prudenciálnymi pravidlami platnými pre portfólio úverov vymedzené v nariadení Rady (EÚ) 2020/672,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Poľsko spĺňa podmienky stanovené v článku 3 nariadenia (EÚ) 2020/672.

Článok 2

1. Únia sprístupní Poľsku úver vo výške maximálne 11 236 693 087 EUR. Úver má maximálnu priemernú splatnosť 15 rokov.

2. Obdobie dostupnosti v prípade finančnej pomoci poskytnutej týmto rozhodnutím je 18 mesiacov počnúc prvým dňom po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia.

3. Komisia sprístupní Poľsku finančnú pomoc Únie najviac v desiatich splátkach. Splátka môže byť vyplatená v jednej tranži alebo vo viacerých tranžiach. Lehoty splatnosti jednotlivých tranží v rámci prvej splátky môžu byť dlhšie, než je maximálna priemerná splatnosť uvedená v odseku 1. V takýchto prípadoch sa lehoty splatnosti ďalších tranží stanovia tak, aby bola maximálna priemerná splatnosť uvedená v odseku 1 dodržaná vtedy, keď budú vyplatené všetky splátky.

4. Prvá splátka sa uvoľní až vtedy, keď nadobudne účinnosť dohoda o úvere uvedená v článku 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2020/672.

5. Poľsko uhradí náklady financovania Únie uvedené v článku 4 nariadenia (EÚ) 2020/672 v prípade každej splátky, ako aj všetky poplatky, náklady a výdavky, ktoré Únii vyplývajú z financovania.

6. O výške a uvoľnení splátok, ako aj o výške tranží rozhoduje Komisia.

Článok 3

Poľsko môže financovať tieto opatrenia:

zníženie príspevkov na sociálne zabezpečenie stanovené v článku 31zo zákona z 2. marca 2020 o konkrétnych riešeniach v oblasti prevencie ochorenia COVID-19, ďalších infekčných chorôb a krízových situácií, ktoré spôsobujú, boja proti nim a ich eradikácie, a to v prípade časti výdavkov týkajúcich sa podpory samostatne zárobkovo činných osôb a v prípade spoločností zamestnávajúcich do 50 zamestnancov časti výdavkov týkajúcich sa zamestnancov, ktorí boli nepretržite zamestnaní;

dávku za prestoje pre samostatne zárobkovo činné osoby a osoby pracujúce na základe občianskoprávnych zmlúv stanovenú v článkoch 15zq a 15zua zákona z 2. marca 2020 o konkrétnych riešeniach v oblasti prevencie ochorenia COVID-19, ďalších infekčných chorôb a krízových situácií, ktoré spôsobujú, boja proti nim a ich eradikácie;

dotácie na mzdy a príspevky na sociálne zabezpečenie pre spoločnosti využívajúce režim skráteného pracovného času alebo dobrovoľne skracujúce pracovný čas alebo v prípade, keď boli zamestnanci nepretržite zamestnaní, stanovené v článkoch 15g, 15ga, 15gg, 15zzb, 15zze, 15zze[2] zákona z 2. marca 2020 o konkrétnych riešeniach v oblasti prevencie ochorenia COVID-19, ďalších infekčných chorôb a krízových situácií, ktoré spôsobujú, boja proti nim a ich eradikácie;

dotácie pre samostatne zárobkovo činné osoby bez zamestnancov stanovené v článku 15zzc zákona z 2. marca 2020 o konkrétnych riešeniach v oblasti prevencie ochorenia COVID-19, ďalších infekčných chorôb a krízových situácií, ktoré spôsobujú, boja proti nim a ich eradikácie;

úvery, ktoré možno transformovať na granty, poskytované samostatne zárobkovo činným osobám, mikropodnikom a mimovládnym organizáciám vo výške, ktorú možno skutočne transformovať na granty, stanovené v článkoch 15zzd a 15zzda zákona z 2. marca 2020 o konkrétnych riešeniach v oblasti prevencie ochorenia COVID-19, ďalších infekčných chorôb a krízových situácií, ktoré spôsobujú, boja proti nim a ich eradikácie.

Článok 4

Poľsko informuje Komisiu do [*DÁTUM: šesť mesiacov od uverejnenia tohto rozhodnutia*] a potom každých šesť mesiacov o plnení plánovaných verejných výdavkov, až kým nebudú uvedené plánované verejné výdavky v plnej miere splnené.

Článok 5

Toto rozhodnutie je určené Poľskej republike.

Článok 6

Toto rozhodnutie sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

Za Radu
predseda